ತ್ತವೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಲೋಕಲ್ ಮ್ಯಾಟರ್ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಲುವಳಿಸೂಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

Leakage of S.S.L.C. Examination Question Papers

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದರಿಂದ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ; ನಾಳೆ ಜನರಲ್ ಸೈನ್ಸ್ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದೆ; ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ಆಗತಕ್ಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಬರುಗಳು ಬಂದು ಅವರು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೈನ್ಸ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಲೀಕ್ ಔಟ್ ಆಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬರು ನನಗೆ ನಾಳೆ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾಸಚಿವರ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರ್ಯಾಕೆಟ್ಟಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪವಿತ್ರತೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಹಿಂದೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಹೀಗೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ದಿವಸ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಫಲಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ದೃಢಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I have understood the importance of the point raised by hon. Leader of Opposition.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ರೆಸ್ಯೂಂ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ...

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನೂ ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ವಿದ್ಯಾ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನಾದರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಸುಮ್ಮನೆ ಆ ವಿದ್ಯಾ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಕೇಳುತ್ತೀರೊ? I want to submit to the Chair that the Deputy Minister has not been delegated any powers. Therefore the Chair should ask the Hon. Minister Sri Shankara Gowda, to resign.

(Several members stood up and began to speak simultaneously)

MR. SPEAKER.—I request all hon. Members to ressume their seats.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಗೌರವವಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು. ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೋಗೋ, ಬಾರೋ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಡೆಯವರೇನಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಹೋಗೋ ಬಾರೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ. ಅದು ತಪ್ಪು. ಅಂತಹವರು ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆಗಿರಲಿ. ತಾವು ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಬಾರದು. ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಕಡೆಯವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೂ ತಪ್ಪು. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡಕೂಡದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರು ಸಾವಧಾನ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ)

ವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರು ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಮಾಡಬಾರದು. ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 40-50 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಆಗಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ. ಕೊಟ್ರಬಸಯ್ಯ ಸೋಗಿ (ವಿದ್ಯಾ ಶಾಖೆಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಆ ಕಡೆ ಸದಸ್ಯರು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ನಾವು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ, ಘನತೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಕಡೆ ಸದಸ್ಯರು ಆಡಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತ್ಮಗೌರವ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಯ್ಯನವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವ ಮೀರಿ ಮಾತನಾಡಿದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಇರಬೇಕು. ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಪೀಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ. ನಾನು ಆಗ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಚೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೆಂದೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೆಂದೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೋ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಲಿ. ಆದರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ಮಂತ್ರಿ ಆಗುವುದೇ ತಪ್ಪು. ಆದಮೇಲೆ ಬಿಸಿ ಮಾತುಗಳು ಬಂದರೂ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ (ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಖೆಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಂತ್ರಿ ಆಗುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. I cannot hear everything and swallow it.

Sri S. SIVAPPA.—I raised a relevant and specific question before this House about the leakage of S. S. L. C. Examination question paper. The question paper of 3rd April 1968 is already in my hands sent by somebody. This information of leakage has been given to this House. I raised this question and I expected a fitting answer from the Minister concerned. In respect of that, an hon. Member from this side was explaining what should be done.

Mr. SPEAKER.—He asked him to resign.

Sri S. SIVAPPA.—If secrecy is not maintained, where is the sanctity attached to the question paper? The Minister is not in a position to explain. The Minister is so much touchy when a member of this side was just explaining as to what to do in this matter. That is a parliamentary way of doings things. If he is dissatisfied with that why should we sit here? I am asking whether the sanctity of the S. S. L. C. examination is maintained and whether the purity of the examination is maintained. The Minister has to take the responsibility on himself. If he is so conscious; he has to resign. It is a democratic procedure. I expect an answar from him.

Sri M. S. KRISHNAN (Malleswaram).—Sri Shivappa raised the issue of the leakage of question paper. He was about to finish. At that time you were pleased to request the Deputy Minister to make a statement. In between Sri Gangadhar said that the Deputy Minister need not make any statement and instead he should resign. Sri Vatal Nagarai was

saying that the Minister for Education should speak on this. In the meantime Sri Appanna, Deputy Minister, began shouting against Sri Vatal Nagaraj, who also stood up and said that he should resign. But Sri Appanna was directly telling Sri Vatal Nagaraj *Neenu Kuthugo*. He was addressing him in singular. He should not be so touchy. He is a Deputy Minister.

(*Sri N. M. Kotrabasaiah Sogi stood up*)

MR. SPEAKER.—He is on a point of order. Nobody should interrupt.

Sri M. S. KRISHNAN.—I am glad you said like that. The point is as far as Sri Appanna is concerned, he should not have uttered like that. He is also a Deputy Minister.

Sri A. P. APPANNA.—I have got questions in the Council. I may be permitted to go to the Council.

Sri M. S. KRISHNAN.—The Deputy Minister Sri Appanna being a Deputy Minister, apart from being a member of this House, has no business to address the other members of this House including Sri Vatal Nagaraj in singular. It is defamatory and incriminatory according to Rules 288 and 289. The Rule 288 reads as follows :

> "The Member while speaking shall not—(ii) make a personal charge against a member; (v) reflect upon the conduct of persons in high authority unless the discussion is based on a substantive motion drawn in proper terms: (vii) utter treasonable, seditious or defamatory words (viii) use his right of speech for the purpose of obstructing the business of the Assembly."
> Rule 289 reads as follows.
>
> "No allegation of a defamatory or incriminatory nature shall be made by a member against any person unless the member has given previous intimation to the Speaker and also to the Minister concerned so that the Minister may be able to make an investigation into the matter for the purpose of reply."

Therefore it is highly defamatory and incriminatory and it is not according to the rules prescribed for the august House.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—According to Rule 315, the words uttered by Sri Appanna should be expunged.

2–30 P.M.

Sri B. P. GANGADHAR.—Sir, I rise to a point of order under rule 311 read with rule 388. The Hon. Leader of the Opposition not only produced a question paper and submitted to the House that there is leakage of question papers but he also made a brief statement. Then you called upon the Deputy Minister to make a statement because facts are distorted here; I want to make this representation.

Mr. SPEAKER.—No representation can be made.

Sri B. P. GANGADHAR.—On a point of order, I want to say these points.

Mr. SPEAKER.—The hon. member is wasting the time of the House.

Sri B. P. GANGADHAR.—I am sorry that the Speaker is saying that I am wasting the time of the House. I was only submitting that more powers have not been delegated to the Deputy Minister and it may not be reasonable for us to expect him to make the statement in a matter like this which is a very serious one. The Minister concerned is Sri Shankara Gowda and he is not here to make a responsible statement. That is why I was just saying that if it is true, the Minister concerned must resign. That was misinterpeted to say that "Mr. Sogi must resign. I know fully well that Deputy Ministers have not been given all powers. Only restricted powers are given to them. I do not know why another Deputy Minister should start making violent gestures. He was very vehement and he was almost making defamatory speech and addressing an hon. Member Sri Vatal Nagaraj on this side in singular terms. He got into a battle-mood. He was probably remembering Gen, Kariappa. That sort of an attitude is highly deplorable. These things are going on under your very nose. Because he was violent, he deserves to be expelled from the House and for all the utterances he has made, he must be taught a good lesson.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ನ್ಯಾಯ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಎರಡು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮೂರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಗ್ರಹಗತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ (ಹರಿಹರ).—ಮಾಟ ಮಾಡಿಸಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾಟ ಮಾಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ನನಗೆ ಇದ್ದರೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮೂರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡದಂತೆ ಮಾಟ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಹಿಂದೆ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾಟದ ಒಂದು ಕೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೇ ನಮಗೆ ಮಾಟ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—64 ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಆ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಒಬ್ಬರನ್ನು ತಾವು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಹಿಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಘನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ 2 ರಿಂದ 3 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಸಭೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏಕೆ ಮಾಡಿಸಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಂಥ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಗಹನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ರೋಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇ ಬಂದಿರುವುದು ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪಿಡುಗು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. 1963ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿಧಾನಸೌಧದ ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಾಡಿದಾಗ ಪುನಃ ಪರಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಿವಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರೂ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಂಗಾಧರ್‌ರವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿ ಕಂಡೆಮ್ನಬಲ್ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಹೋಗೋ, ಬಾರೋ ಎಂದು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಬರುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಯ್ಯನವರು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯರು, ನಾವೇನೂ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೆ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಚರ್ಮವೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ರಫ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ನಮಗೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಎಂದು ಯಾರೂ ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಎತ್ತಿದರೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಆ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕು, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಲು ನಾವು ಅನರ್ಹರು, ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ನಾವು ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಲಿ, ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗಳಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಯಾವ ನಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ನಾಣ್ಯವನ್ನೇ ನಾವು ವಾಪಸು ಕೊಡುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಗದಗ).—ತೆಗಳಲಿ ಎಂದರೆ ಬಗಳಲಿ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲರವರು ಗದಗ್‌ನಿಂದ ಬಂದವರು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಗದುಗಿನ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ತೆಗಳಲಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ನಾನೇನಾದರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಂಗಾಧರ್‌ರವರಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯುವಂತಹವರು ಮತ್ತು ವಕೀಲರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಅಂತರ್ಯ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಇಂದು ಮಿನಿಸ್ಟರ್, ವಿತೌಟ್ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ ಎಂದು ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜವಾಬುದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಕ್ಷವಾಗಿ ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ಬೇಕಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕೊಡಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ 29 ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇಕಾದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೋಗಿಯವರು ನಾನು ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು. ಅವರಿಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದೇ ತಪ್ಪು ಎಂದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರು ಹೇಳಿದರು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾರು ಎಂದು ಈ ಗಲಾಟೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಶುರುವಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಚಳುವಳಿಗಾರರು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ "The Minister is incompetent to reply and he must resign" ಎಂದು. ಅದು ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಉಪ್ಪು, ಖಾರ ತಿಂದು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ಸಪ್ಪೆ ತಿಂದು ಏನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—Is there anything unparliamentary in what Sri Vatal Nagaraj has said ?

Sri K. PUTTASWAMY.—I never said it is unparliamentary. I agree with the hon'ble Member Sri Siddaveerappa that it is definitely not unparliamentary, but it is not complimentary. It is human nature to accept some complimentary remarks. The hon'ble Members of the Opposition, in season and out of season are hurling uncomplimentary words at us and sometime or other they must extend complimentary words also. Anyway I regret very much for what has happened. I would make an appeal to all members not to lose temper on the floor of the House. It applies to all members whether on this side or the other side. May I appeal to the hon'ble Members of the Opposition not to try our patience ?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I am only making a request that somehow or other the dignity, decorum and decency of the House must be maintained and it is accepted by all sides. We are not opposed to it. If you go to the Mother of Parliaments, you will see that tempers are lost to such an extent that even shoe beating has taken place. Fist fighting and all that has taken place. But we must credit ourselves that we do not go to that extent. What I am saying is, by all means, advise us. But if you see the proceedings you will find, how often you have called to order Sri Vatal Nagaraj, Sri Azeez Sait, may be, for justifiable reasons ; but at least only once, when such things happen from the other side, why not your rod fall on them ? I want to know this. If the rod is swayed on both sides, probably everything will be all right.

Sri S. BANGARAPPA.—On a point of order.

Mr. SPEAKER.—The member must complete it in one minute.

Sri B. P. GANGADHAR.—The Minister was given more time to explain. But when the hon. Member wants to raise a point of order, you fix some time limit. You have been restricting every one of us. When the hon. member wants to make a full impression of the matter and convince the Chair, you must give him sufficient time.

Mr. SPEAKER.—As regards this point, the Speaker can put a time limit, because things cannot go on for any length of time. Under the residuary powers, whenever a point of order is raised with reference to a rule, I can say that it should be over in a minute or two and this should be taken as a procedure hereafter.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿವಸ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಕೋಟ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ನಾನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಈವೊತ್ತು ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಕೊನೇ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ನಾವು ಅನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬಾರದು, ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಈ ಕಡೆಯವರೇ ಆಗಲೀ, ಆ ಕಡೆಯವರೇ ಆಗಲೀ ಆ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂಕೂಡ ಟೆಂಪರ್ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಿಷಯ, ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳು. ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಅನ್‌ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪದಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಬಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ನಾನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಎತ್ತಿರ ತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇದು ಒಂದು ರ್‍ಯಾಕೆಟ್ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳೋಣ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು, Powers have not been delegated by the Minister concerned to the Deputy Minister and therefore he has no *locus standi* to say......ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರೂ ಮಾತನಾಡಿದರು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರೂ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರು ಅಂದಿರ ಬಹುದು. "ಕೂತುಕೋ, ನೀನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಪದಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಸಲ್ಲದು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ್ದೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಡೆಯವರು ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಈ ಕಡೆಯವರು ಯಾರಾದರೂ ಅಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೇಡ ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಬಿಡಬಹುದು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದರು, ಮಂತ್ರಿಗಳ ರಾಜಿನಾಮೆಗೆ ಏಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಯ ತಪ್ಪುಗಳು ಕಂಡುಬಂದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಡವೇ? ನಾಳೆಯ ದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಇರುವ ವಿಷಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ದುರಾಡಳಿತ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಪ್ಪುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವು ದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೋ? ಆ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದರೂ ಪ್ರಶ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಲೀಕಾಯಿತು ಅದಾಗ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಲು ಸರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ತಾವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಿವಪ್ಪನವರು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಲೀಕ್ ಆಗಿರುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಸರಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮಗಿರುವ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಾವೇಕೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ.

MR. SPEAKER.—I agree with the sentiments expressed by the hon. Member Sri Channaiah, the Hon. Minister for Parliamentary Affairs, the hon. Member Sri Siddaveerappa and others. They made certain observations over the tension in the House; I very much regret that what has happened does not do credit to anybody. Points were raised by Members on this side as well as on that side; tempers were lost and utter confusion prevailed in the House. When there was utter confusion in the House, what can the Presiding Officer do? In that confusion, I have not been able to follow or hear anything. If the members want the Presiding Officer to be effective, I request all the hon. Members to maintain calm atmosphere so that the Presiding officer may be able to hear everything and take such action as the

(Mr. Speaker)

rules require. When it was not possible to hear anything, to listen to anything and when confusion reigned supreme, nobody can help. I request the hon. Members to avoid such situations hereafter at least.

I found Members from this side and that side rising, talking without permission and not showing obedience to the Chair. I am sorry if such behaviour is resorted to here, it does not redound to the credit of any hon. Member. I am saying this irrespective of considerations of groups or this party or that party. The Hon. House knows and the Leaders of both the sides know and it is a well-known fact that there are some hon. Members who frequently rise, disobey the Chair in season and out of season, create confusion, flout rules and are never amenable to discipline.

The Hon. Leader of the Opposition wanted some information on a certain point. The point raised by him was a very important one and nobody has doubted it. He stated that a certain Question Paper of S.S.L.C. was on sale, etc. The leakage of questions was certainly a very important issue and, therefore, I wanted to know from the Hon. Deputy Minister for Education what he had to say. The issue was raised in the House suddenly and so the Hon. Deputy Minister had no notice of it. Still, I wanted to request the Hon. Deputy Minister to let us know whether he was prepared to make a statement on the important issue. But when I was still on my legs, the hon. Member Sri B. P. Gangadhar chose to rise, ignored my request to him to resume his seat and stated that the Deputy Minister was not competent to make a statement and that the Minister should resign. When I called upon the Hon. Deputy Minister and asked him whether he had anything to say, it was for the Deputy Minister to reply. My point is: when I called upon the Hon. Deputy Minister to intimate whether he could make a statement, and when I was still on my legs, the hon. Member Sri Gangadhar intervened and remarked that the Deputy Minister was not competent to make a statement and that the Minister should resign. What he stated was not in the proper context and it was improper and highly worng. That should not happen. When the Chair is giving direction and is still standing, how can any Member suddenly stand up and make remarks even without listening to what the Government has to say ? I think certain standards have to be maintained in the House.

In democracy, there should be organised debate. Any Member is at liberty to make any criticisms but everybody has to observe decorum and certain well laid down procedures. Let each side have patience to listen without interruption to the other side. If an hon. Member of the ruling party is speaking, the members on the Opposition side should give him a patient hearing. Similarly, when a member on the Opposition side, senior or junior, is addressing the House, let the Members of the ruling party hear him patiently and not interrupt him. That is a proper debate. Debate means organised speaking, orderly behaviour and organised listening. Unless this is done, no democratic or parliamentary procedure is likely to succeed. I conclude by saying that it

was not at all correct on the part of the hon. Member Sri Gangadhar to have stood up when I was still on my legs and to make remarks that the Hon. Deputy Minister for Education should not make a statement and the Hon. Minister should resign.

Sri B. P. GANGADHAR.—You may kindly peruse the records before making observations about me. If you go through the records, you will know that I am not incorrect.

Mr. SPEAKER.—It was not correct on the part of the Member to have stood up when I was standing. Secondly, it was not proper on the part of the member to ask the Deputy Minister not to make a statement. Sri Bangarappa will take note of what I said in this particular context. I heard what Sri Gangadhar stated and I also observed his conduct. Therefore, hereafter I request hon. Members very earnestly to follow the rules strictly and always address the Chair and thus avoid exchanges among themselves. If anything wrong is done, and if I am not able to hear on account of prevalence of utter confusion, I cannot take any decision. A decision must be taken only out of personal knowledge and hearing. When I cannot hear, and know what has transpired what can I do ? I become helpless.

The Hon. Minister for Parliamentary Affairs has made some humorous references and that is heartily reciprocated by the other side. A very good atmosphere is created. I do not want to spoil that atmosphere. I request the hon. Members to co-operate with me and see that such episode is not repeated. If the Hon. Minister for Parliamentary Affairs wants to make a statement, he may do so. Perhaps he will make a statement after some time.

Now I call upon the Hon. Deputy Minister to make a statement.

Sri K. H. PATLI.—I rise to a point of order. Sri Shivappa has produced some question paper before the House. I have nothing to say regarding the words that have been used which do not bring respect to the House as well as to the Speaker. The Council of Ministers should be responsible to this House. They should not shirk to shoulder this responsibility. When they are collectively responsible, we as members of this House, have a right to question their integrity and honesty and demand from these Ministers their resignation. I am here to support Sri Sivappa's point that this House can demand the resignation of the Minister concerned, if not of the whole Ministry.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Leader of the Opposition has brought out a point. We do not know whether the leakage is there and if there be leakage, who is responsible for it ? When a judgment is to be passed by this House, let it be done on the basis of full facts.

3.00 P.M.

Sri K. PUTTASWAMY.—Before the House rises, we will give that information.

†ಶ್ರೀ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡ (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಒಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ವಿಷಯ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗತಾನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಂದೆರೆಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯು ಕಳೆದ ಫೆಬ್ರವರಿ 21ನೆಯ ತಾರೀಖು ಏನು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಇತ್ತ ಕಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಅತ್ತ ಕಡೆಯವರು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಸೌಜನ್ಯತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತತ್ವಗಳನ್ನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಈ ಸದನದ ಘನತೆಗೌರವಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಈ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ಪ್ರಸಂಗವೆಂದು ನನಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಯ್ಯನವರು, ಕಳೆದ 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಹಿಂದಿನವರು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥವರು ಇರಬಾರದು, ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬಹಳ ವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ಈ ದೇಶದ ಘನತೆ, ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಅನುಭವಿಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗೌರವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮನವಿಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಗುರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಈ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತಂಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು, ಇವಿದೆಯೋ ಅದು ಅಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಫೆಬ್ರವರಿ 21ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ 2ನೇ ತಾರೀಖಿನವರಗೆ ನಡೆದಂಥ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ಆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ನಡೆಸಿಲ್ಲವೇ ? ತಮ್ಮ ಒಂದು ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಮುಂದಾಳುತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಯಾರೇ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದೇ ಎಂಬುದು ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದಂಥ ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಯಾವ ಈ ಸಭಾಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇತ್ತಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ನಿಜವಾಗಿ ಅರ್ಹರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರಣೀ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಹೊಗಳು ವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗೆ

ತಕ್ಕ ಮಾತಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಾವು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆ ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I rise to a point of order.

Sri D. M. SIDDAIAH (Biligere).—I rise to a point of order.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member Sri Siddaiah wants to raise a point of order.

Sri H. N. NANJE GOWDA —I stood up earlier, Sir, holding the book in my hand.

Mr. SPEAKER.—Allright. The member may state his point of order. Afterwards, I will allow Sri Siddaiah also to raise his piont of order.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I listened very carefully to my friend Sri Doddaboregowda. He did not observe rule 283. He spoke everything against this rule. Therefore, I request you under rule 315 to expunge all that he spoke because it was defamatory to this House and also defamatory to the Chair.

Mr. SPEAKER.—I have already provided one day to have an educative debate upon the law of privileges. The tests to be applied to determine breach of privileges may be discussed in that educative debate. This subject also can come up then. I do not want to come to a hasty conclusion on this point. I shall consider this point after hearing all the hon. members.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Till then can I go on accusing the Chair and can the Members go on casting aspersions ?

Mr. SPEAKER.—I may state that in order to determine whether it amounts to contempt or not, the word should be there on record. If it is not there the members cannot take notice of it.

Sri D. B. KALMANKAR.—Are you reserving your ruling ?

Mr. SPEAKER.—After hearing the educative debate I shall take a decision.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—You said just now that you have reserved your ruling.

Mr. SPEAKER.—I am not going to permit any more discussion. I shall consider the matter after the educative debate.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I want some clarification from the Chair. After hearing the educative debate, if the Chair is to give the ruling, until then can we talk as we like accusing the Chair and the House ?

Mr. SPEAKER.—Nobody can accuse the Chair.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ.—ತಮಗೆ ನಾನು ಬಹಳ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೋ ಅನಿವಾರ್ಯ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡರು. ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡರು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಯ್ಯನವರು ಎದ್ದು ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದು ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಎದ್ದು ಸಭೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ವೃಥಾ ವ್ಯಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು; ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಇದೊಂದೂ ಕೂಡ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ನಾವು, ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಯಾವ ಪಕ್ಷವೇ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರಲಿ, ಯಾರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ತಪ್ಪೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈಗ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ಅದಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಈ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ.

Sir, you are the custodian of the rights and privileges and the dignity and decorum of this House. Further I would request the Chair kindly to see that the Deputy Minister is allowed to make his statement if he is ready. If he is not ready or if he wants some more information or if you feel that the Minister for Education should come, you may summon him and ask him to make the statement. You are the person who has been endowed with the task of upholding the entire prestige and honour of this House. Therefore I appeal to you to see that procedure is followed so that we can conduct our business in a dignified and becoming manner.

Mr. SPEAKER.—I appreciate the sentiments of the hon. Member very much.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ನಾನು ವೃಥಾ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪದವಾಗಲೀ ಇನ್‌ಡೀಸೆಂಟ್ ಶಬ್ದವಾಗಲಿ ಅಥವ ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕ ಪದವಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ತಾವು ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪಸಚಿವರನ್ನು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದ ಮೇಲೆ ಅದು "ಆನ್ ಮೋಸ್ಟು ವ್ಯಾಕ್ಯುಂ". ವ್ಯಾಕ್ಯುಂನಲ್ಲಿ ಏನು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಬರುತ್ತದೆ? ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದಂಥ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಮುಗಿದಂತಹ ಅಧ್ಯಾಯ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರಿಗೂ ಕೂಡ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ರೂಲ್ಸ್ 315ರ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂತಹ ಪದಗಳು ಇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, you definitely promised that after the Hon. Minister Sri Puttaswamy you will ask the Deputy Minister for Education to reply.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sir, Doddabore Gowda said that we are wasting the time of the House, including the Chair. Those words have not been expunged.

Mr. SPEAKER.—I have reserved my ruling.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು..............

Mr. SPEAKER.—I request the hon. Member to resume his seat.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗಾರಾಜ್.—ಇಲ್ಲ, ತಾವು ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು. ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಎರಡು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I direct the hon. Member Sri Nagaraj to withdraw from the House under Rule 308.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಏಕೆ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅಗೌರವದಿಂದೇನೂ ನಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I direct the hon. Member to withdraw. The member may please get out.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಏಕೆ ಗೆಟ್ ಔಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I direct the member to withdraw. Please withdraw.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ತಾವು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿಯಪ್ಪ (ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ).—ಸ್ವಾಮೀ, ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ರೂಲಿಂಗು ಏನಾಯಿತು? ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅವರು ವಿತ್ ಡ್ರಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೆ?

Mr. SPEAKER.—I request the hon. Leader of the Opposition to ask Sri Nagaraj to obey the Chair. I have ordered him to withdraw under Rule 308.

Sri S. SIVAPPA.—He will do it. ನಾನಾಗಲೇ ತಮಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ತಾವು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾವು ಹೇಳುವ ಟೋನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮೀ, ತಾವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ರೂಲಿಂಗು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗು ಕೊಡುವಾಗ ಗೆಟ್ ಔಟ್ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪು. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ಹೇಳಿರುವ ಗೆಟ್ ಔಟ್ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I used the word 'get out' in the sense of withdraw. ವಿತ್ ಡ್ರಾ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೇ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

Sri K. PUTTASWAMY.—Sir, may I make a humble submission? In order to maintain the dignity of the House, I would very much like Sri Vatal Nagaraj to obey the direction of the Chair.

Mr. SPEAKER.—I request the hon. Leader of the Opposition to ask Sri Nagaraj to withdraw.

Sri S. SIVAPPA.—I will request him to withdraw for a few minutes and come back. ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಮನೋಭಾವನೆ ಒಳಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವಾಗ ತಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಶಬ್ದ, ಎಂದರೆ ಗೆಟ್ ಔಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಬ್ದವಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ವಿತ್ ಡ್ರಾ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದು. ಬೇರೆ ಏನಿಲ್ಲ. It is only in that sense I used it.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sri Doddabore Gowda made a remark that we, on this side including the Chair are wasting the time of the House. That point of Order was brought to the notice of the House under Rule 315. The Chair did not agree to it. Now how can the Chair take power under Rule 308 ? Therefore, Sri Nagaraj need not go out of this House.

Mr. SPEAKER.—I have directed him to withdraw and he has to obey. I have reserved my Ruling with regard to Sri Doddabore Gowda's remarks, whether it is parliamentary or not.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I did not say that it was unparliamentary.

Mr. SPEAKER.—I shall take a decision only after hearing the debate on Privileges, not till then.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I wanted those words to be expunged, because it was a reflection on the business of the House. I never said that it was unparliamentary. The Chair did not agree to that. The Chair cannot give direction under Rule 308. Therefore, I say that Sri Vatal Nagaraj need not go out of the House.

Mr. SPEAKER.—As hon. Member Sri Vatal Nagaraj has not withdrawn from the House and in order to enable his friends to persuade him to withdraw from the House, I adjourn the House for half-an-hour.

The House adjourned at Thirty Minutes past Three of the Clock and reassembled again at Twenty Minutes past Four of the Clock.

[MR. SPEAKER in the Chair]

Sri M. S. KRISHNAN.—Sir, I have a point of order......

Mr. SPEAKER.—The hon. Member cannot raise a point of order now because under rule 311, a point of order be raised only with respect to business on hand, or with respect to arrangement of business or keeping of order in the House.

Sri M. S. KRISHNAN.—I am glad you have drawn my attention to this. Sub-rule (2) says that a point of order may be raised in relation to the business of the Assembly. The business that had been taken up

before you adjourned the House has not yet reached a finality and it is still on the anvil.

Mr. SPEAKER.—I have not called any particular item of business.

Sri M. S. KRISHNAN.—There was already some subject before we adjourned. You were pleased to adjourn the House when several points of orders were raised, without giving any ruling. Sri H. N. Nanjegowda had raised point of order. Sri Doddabore Gowda had made some statement. The situation of this House was, you as Speaker made certain remarks and ordered that Sri VATAL NAGARAJ should withdraw. Later on, in a fit of passion and anger, you asked him to get out. We pointed out that the expression 'get out' was not proper and with all due respect, you were pleased to say, that the expression was used in a particular sense, in the sense that SRI VATAL NAGARAJ should withdraw. My point of order is whether it is enough if the Speaker says that it was used in a particular sense. I was just looking into the Parliamentary Procedure by M. N. Kaul: You will pardon me if I read what the late Prime Minister Sri JAWAHARLAL NEHRU spoke about the Speaker:

Speaking on March 8, 1958 on the occasion of the unveiling of the portrait of Sardar Patel, Prime Minister Jawaharlal Nehru observed:

> "The Speaker represents the House. He represents the dignity of the House, the freedom of the House and because the House represents the nation, in a particular way, the Speaker becomes the symbol of the nation's freedom and liberty. Therefore, it is right that, that should be an honoured position, a free position and should be occupied always by men of outstanding ability and impartiality."
>
> (Extract from Practice and Procedure of Parliament by M. N. Kaul—S. L. Shakdar—P. 93)

What he has said there, is on all fours applicable to the Hon. Speaker here, because we consider you as the repository of all the privileges and dignity of the House. We look up to you to protect the interests of both the sides. You should protect the interests of all sides of the House. What the late Panditji said applies to you also. Now what has happened is, in respect of the word used, it is not enough if you say that this word was used in a particular sense. I will read an extract from page 823 of Lok Sabha Debates 30-11-1955

(Page 823-824—Practice and Procedure of Parliament by M. N. Kaul—S. L. Shakdar)

> " A member or a Minister may invite the Speaker's attention at the time, when the defamatory or indecent or unparliamentary or undignified words are used, or subsequently, and if the Speaker agrees, he may order their expunction "

(SRI M. S. KRISHNAN)

> "On the attention of the Speaker being drawn to objectionable words by an officer of the Secretariat or otherwise, the Speaker may order the expunction of such words.

The words used in the course of the speech in the House may be changed.

> "The word 'Dogla' used with reference to some members was objected to, as being vulgar. The member who used the word explained that the meaning intended by him was 'with two voices' and not 'illegitimate'. Thereupon the Speaker directed the deletion of the word 'Dogla' and the use of the word 'Domukh' in substitution therefor which brought out the Member's meaning clearly."

So you have got a right to change it. You did not mean that Sri VATAL NAGARAJ should get out. You meant that he should withdraw from the House.

In the same way, the word 'DOGRA' which was used by some Member was considered to be vulgar and illegitimate. The Speaker directed the deletion of the word 'DOGRA'. I would like to refer to this particular position as it happened in LOK SABHA Debate of 30th November 1955. This word was substituted as directed by the Hon'ble Speaker. I request you to kindly consider this precedent and substitute the word *withdraw* for the expression "get out".

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈಗ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್‌ರವರು ವಿತಡ್ರಾ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳುವಾಗ ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ರಭಸದಲ್ಲೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ "get out" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಬಹಳ ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ತಾವು ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೋಪದಲ್ಲೋ ಏನೋ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು. "ಗೆಟ್ ಔಟ್" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ವಿತಡ್ರಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠದ ಬಗ್ಗೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವಿದೆ, ನಾವೂ ಕೂಡ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರೈಸ್ಲಿಪ್ ಆಫ್ ಟಂಗ್ ಅಥವ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಆ ಶಬ್ದ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿ 'ವಿತಡ್ರಾ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

4-30 P.M.

MR. SPEAKER.—I have heard the hon. Members, Leader of the Opposition and Sri M. S. Krishnan. The observations of the late Prime Minister is a classic principle and I completely agree with that. When I requested the hon. Member Sri Vatal Nagaraj to withdraw, I repeated that nearly ten times. He did not do it. On the contrary, he was ordering me to sit down. Then, in the circumstances I had no alternative but to act under Rule 308. I asked him to withdraw. Probably, he did not understand. It was then that I used the words "get out"

As already explained, I have used it in the sense of 'withdraw'. "Get Out" means "withdraw". I have no objection to substitute it with the word "withdraw." Of course, I had not meant nor had I any intention to wound the feelings of Sri Nagaraj. It is with great reluctance I had to take that decision. I did not want to hurt him.

Now after all this I request the hon. Member Sri Vatal Nagaraj to obey the Chair and restore the dignity of the House,

(*Sri Vatal Nagaraj stood up*)

Sri K. PUTTASWAMY.—I rise to a point of order. There is no scope for a speech by the hon. Member Sri Vatal Nagaraj.

†**Mr. SPEAKER.**—May I request the hon. Member withdraw from the House and obey the Chair? There is no scope for any speech making. In the name of the House, in the name of discipline and dignity of the House, I request Sri Vatal Nagaraj to withdraw from the House.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, now the Hon. Speaker has gladly substituted the word "get out" with gesture which is in conformity with the dignity of the House. Now, whether it is right or wrong, my young friend Sri Vatal Nagaraj has been asked by the Speaker to withdraw. So I earnestly request Sri Vatal Nagaraj to honour the verdict of the Chair at least for two minutes to respect the feelings. On behalf of all of us I am requesting him.

(*Sri Vatal Nagaraj withdrew*)

Mr. SPEAKER.—It is so good of Sri Vatal Nagaraj.

†**ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.**—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರಿ ಆಸೆ ವಹಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಈಗ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತಾವು ಈಗಲೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ದೊಡ್ಡ ಬೋರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮಾತು ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದು ಬ್ರೀಚ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಆಗುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಪ್ರಿವಿಲೇಜಸ್, ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಎನ್ನುವ ಈ ಪುಸ್ತಕದ 450ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

> "......When the attention of the Speaker is thus called to the supposed breach of order he at once gives his decision and if in his opinion the member whose words or conduct are complained of is disorderly, calls upon him to conform to the rules of the House".

ಇದನ್ನು ತಾವು ತಕ್ಷಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತಾವು ಎಜ್ಯುಕೇಟೀವ್ ಡಿಬೇಟ್ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಹೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾವು ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಮನಸೋಇಚ್ಛೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಡಿಫೇಮೇಟರಿ ವರ್ಡ್ಸ್‌ನ್ನು ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವ, ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಕುಂದು ಬರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಕ್ಷಣ ಈಗಲೇ ತಮ್ಮ ಒಂದು ರೂಲಿಂಗನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡುವವರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಸಭೆಯ ಗೌರವ, ಘನತೆಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಉಳಿಸಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿ ಉಳಿಸತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಕ್ಷಣ ತಾವು ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಆಡಿರತಕ್ಕ ಮಾತನ್ನು ವರದಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Sri K. PUTTASWAMY.—I am on a different point of order. He cannot have another say over the point of order. We expect you to conform to the rules.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ, ತಾವು ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿ ಇನ್‌ಕ್ಯಾಮರಾ ಮಾತನಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ದೇಶದ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದೇನಿದೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಆದನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮದೇನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I have already reserved my ruling. If the hon. Member wants to say something under rule 315, he may please do so. I am clearly of the opinion that it does not apply. Under rule 315 it cannot be expunged. Whether it is a contempt or not, is a matter of opinion.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I refer to rule 288.

Mr. SPEAKER.—My powers of expunction are governed by rule 315. Rule 315 does not apply here. If the contention of the hon. Member is that it amounts to a breach of privilege or contempt of the House, it is a matter of opinion I have already stated that after the educative debate is over I will consider it. If the hon. Member so desires, he may move a motion. I think the matter should stop there.

Sri K. PUTTASWAMY.—I am sorry I have to raise a point of order.

I find the presence of the hon. Member Sri Vatal Nagaraj again in this House. I want to make a request to take serious notice of it.

Mr. SPEAKER.—I did not see it.

Sri H. N. NANJE GOUDA.—It was not mentioned that he should withdraw for the whole day. It was ordered that he should only withdraw.

Mr. SPEAKER.—I have stated that Sri Nagaraj is requested to withdraw under Rule 308. Rule 308 says :

> "The Speaker may, direct any member whose conduct is, in his opinion, grossly disorderly to withdraw immediately from the Assembly, and any Member so ordered to withdraw shall do so forthwith and shall absent himself during the remainder of the day's sitting."

Since my direction has reference to Rule 308, Sri Nagaraj has to remain absent throughout the day. Therefore, I request Sri Nagaraj to withdraw for the whole of today.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈಗಾಗಲೆ ನಾವು ಈ ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳರವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ಸಭಾಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೇನೂ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಒಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಪಾರ್ಲಿಯಾಮೆಂಟರಿ ಅಫೇರ್ಸ್ ಸಚಿವರು ಒಂದು ವಾದ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರ್ಡನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರವಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಚಿವರು ಎತ್ತಿರತಕ್ಕ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ತಾವು ಪಾರ್ಡನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Because he has already obeyed the verdict of the Chair, I am rerquesting you to pardon him. Let him sit in the House for the rest of the day. That power to give permission vests in you.

Mr. SPEAKER.—As I have already said, I have absolutely no animosity against anybody and certainly not against Sri Vatal Nagaraj. The moment I leave this place, I forget all these incidents. Otherwise, if I were to carry all this in my memory, I do not know whether I can withstand all the nervous, physical and mental strain. The point is this: I have ordered the hon. Member to withdraw under Rule 308. That Rule is mandatory. Nothing is lost if Sri Vatal Nagaraj obeys it. On the contrary, he will be helping me and this august House to maintain dignity and order in the House. I have no power to do what the Hon. Leader of the Opposition requests me to do.

Sri S. SIVAPPA.—In that case, I come to Rule 309 (2) which states :

> "Provided that the Assembly may, at any time on a motion being made, resolve that such suspension be terminated."

Mr. SPEAKER.—He can come tomorrow.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Rule 308 may be suspended.

Sri D. B. KALMANKAR.—The Chair has got powers to cancel the order of withdrawal.

Sri M. NAGAPPA.—Under Rule 325, there are residuary powers to the Hon. Chair. Rule 325 states :

> "All matters not specifically provided for in these rules and all questions relating to the detailed working of these rules

(SRI M. NAGAPPA)

shall be regulated in such manner as the Speaker may from time to time direct."

So the Chair is vested with powers to give direction in matters not provided under the Rules. Therefore I submit that those residuary powers may be exercised by the Chair. In order to create a good atmosphere in the House and to continue the business according to the agenda, I hope the Chair will co-operate with us and comply with the request made by the hon. Leader of the Opposition.

Sri K. H. SRINIVASA (Sagar).—Rule 308 is mandatory. But some hon. Members have suggested that the Hon. Chair can make use of Rule 325 and exercise the residuary powers and then give direction to the hon. Member, who had been ordered to withdraw, to come again and sit in this House today. I do not want to argue whether there is scope for making use of Rule 325. Even conceding that according to Rule 325, you have got every right to permit the Member who had been ordered to withdraw, to come and sit in the House to-day, there is another point to be considered. What has happened is, before you could issue such a revised order under Rule 325, the hon. Member has already chosen to enter the House and sit. Even though you agree to exercise the residuary powers under Rule 325, it would be revocation of an act which has not been done in accordance with the Rules, direction of the Chair and the decorum and dignity of the House.

Sri M. NAGAPPA.—There is provision for suspesion of Rule 308. Rule 325 can be exercised.

Sri S. SIVAPPA.—Under Rule 322, you could suspend a rule.

Mr. SPEAKER.—It is the House that has to do it, not myself.

Sri S. SIVAPPA.—I request the House and I know the House will be generous enough to do it.

Mr. SPEAKER.—In the first instance, Sri Nagaraj has to withdraw. Until the House takes a decision, let him not please enter the House. His presence in the House is not proper. Let him go out. If the House, in its discretion, take some decision, I have no objection. Sri Nagaraj will please go out.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ನನ್ನ ಇತ್ತಕಡೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಮತ್ತು ಅತ್ತಕಡೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರು. ತಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಾವೇ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಜೂರ್ನ್ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಅನಂತರ ನಮ್ಮನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಛೇಂಬರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಆಗ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆದ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ತಾವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ತಾವು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಆದ ತೀರ್ಮಾನ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅನಂತರ ಸಭೆಗೆ ತಾವು ಬಂದು ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳರನ್ನು ಸಭೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಆ ನಂತರ ಒಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗಿನ್ನೇನು ಆಗಬೇಕು ? ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕೆಲವರು ಕಾನೂನು ಓದಿದರು. ಆ ಕಾನೂನು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಗತಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ

ರಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬುದು. ತಾವು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕನ್‌ವಿನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಒಳಗಡೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ, ಸೌಖ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಈಗ ಏನು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ನಡೆಯಿತು ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಮರೆತುಬಿಡೋಣವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದು ರೂಲ್ಸ್‌ಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತು. ಈಗ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರೀಚ್ ಆಫ್ ರೂಲ್ಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅವರ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನೇ ರೂಲಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪರ್ಮಿಟ್ ಮಾಡುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಪರ್ಮಿಟ್ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು, ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದು ತಪ್ಪು. ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್‌ರವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಡುವವರೆಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದೂ ಸಹ ತಪ್ಪು. ಇದಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಲ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ್ ಜಿ. ಬಣಕಾರ್ (ಬ್ಯಾಡ್ಗಿ).—ಇದು ಏನೇ ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. ಉಭಯಪಕ್ಷದವರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕು. ತಾವು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾವು 'ಗೆಟ್‌ಔಟ್' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಿದಿರಿ. ನೀವು ಆ ನೋವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಎಂದು ನಮಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿ 'ಗೆಟ್‌ಔಟ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದಿರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಒಳಗಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರೇ ಈ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದವರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಅವರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು. ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆದೇಶವನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಒಳಗಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಆರ್ಡರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅವಕಾಶ ತಮಗೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ರೂಲ್ ಓದಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಹೊರಗಡೆ ಹೋದರು. ಪುನಃ ಒಳಗಡೆ ಬಂದರು. ರೂಲ್ 308ರ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಒಳಗಡೆ ಬರಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಕೂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ತಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಮೇಲೆ, ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಆರ್ಡರಿನ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಾಗದು. ಚೇರ್ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳದಹೊರತು ಪುನರಪಿ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಏನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಅವರೇ ವಿಚಾರಮಾಡಲಿ. It becomes contempt of the House. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಇಲ್ಲವೇ! ರೂಲ್ 308ರ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಡರ್ ಆದಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಬರಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ರೂಲ್ಸನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೆ. 308 ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಈ ಸಭೆಯಿಂದ ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಆಗಬೇಕು. ಈ ಸಭೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಬರಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಂಟೆಂಪ್ಟ್ ಆಫ್ ದಿ ಹೌಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. His continuing to sit in the House amounts to a further contempt of the

(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)

House. I request the hon. Member Sri Vatal Nagaraj to obey the rule; the rule is the master.

(When Sri Vatal Nagaraj was about to withdraw from the House, there was clapping from some Members.)

Mr. SPEAKER.—I congratulate the member for obeying the Chair.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನಾನು ತಮಗೆ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಡೆ ಇರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಆಚೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಹಾಗೆ ಅವರು ಹಠ ಮಾಡಿದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ (ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಪ್ರಚೋದನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ತಾವು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಕಡೆಯವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ಬಂದಹಾಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಒಂದು ರೀತಿ ನೀತಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆಗ ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹ ಬೇಜಾರು ಬಂದಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅವರ ಸೀಟಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆ ಕಡೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದದ್ದು ಏನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅವರು ಏನೋ ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಗೆದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಡುವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದರು ಅದನ್ನು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ತಾವು ಒಂದು ತರಹ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರ ಮಾತಿಗೂ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಕಡೆ ಕೆಲವರು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅವಮಾನಗೊಂಡವರಂತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೀಟಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ, ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಠ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I think the tension has gone down now. I was very happy when Mr. Vatal Nagaraj was withdrawing at the persuasion of his friends and I congratulated him also. At that time there were certain clappings. I do not know who clapped and with what intention.

Sri K. H. SRINIVAS.—At that time itself I said that we did it only to voice our appreciation for his obedience of rules. So we request Sri Vatal Nagaraj also to take it sportively.

Mr. SPEAKER.—Let us try to interpret everybody well. I am a person who always wants to put a charitable interpretation upon the words spoken by other persons. Why should I presume a wrong thing?

Now that the whole thing is over, I would request the hon. member Sri Vatal Nagaraj to obey. His friends may persuade him to obey. I am talking in the name of the House collectively. I represent the House. One or two members doing anything does not reflect the conduct of the House. The only person who can speak in the name of the House is the Speaker. What one or two hon. Members have done is another matter. We do not know who was that member and with what intention it was done. Therefore, in the name of the dignity of the House and speaking collectively for the House I am making this request. I request the Leader of the Opposition to see that Sri Vatal Nagaraj obeys.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, I tried my level best to maintain the dignity of the House, but members from the other side are taunting us. This taunt must be challenged. We are not here to submit to this taunt.

Mr. SPEAKER.—*Does* the hon'ble leader of the opposition challenge the Chair ?

Sri S. SIVAPPA.—They are challenging our proud prestige. We cannot tolerate it.

Mr. SPEAKER.—No question of prestige will arise when it comes to the question of obedience to the Chair.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಜಯಭೇರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಒಳಗಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಕಳಿಸುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ಅವರ ಮೋಟಿವ್ ಏನು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಶೇಠರ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ಶ್ರೀ ಚುರ್ಚಿಹಾಳ್‌ಮಠ್ ಅವರು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, we have heard with very great attention all the points that were raised. If you take the will for the deed, what Sri Vatal Nagaraj intended to do by his over-act was to obey the Chair, may be due to persuasion by friends or with a view to respect the Chair, and spontaneously the Chair congratulated him. At that point, some one intervened and some extraeous matter came in and that provoked this side. The provocation, as could be seen, was so much that the Leader of the Opposition himself had to say that he was not prepared to send out Sri Vatal Nagaraj whatever the consequence may be. It is a knot and now you must unloosen this knot. If you are not going to do it, you will have to carry it to its logical conclusion. The other logical conclusion would be, again if Sri Vatal Nagaraj has to be sent out—you have seen the sense of this House—he will have to be bodily removed and every member on this side of the House should be bodily removed and sent out. That seems to be the position. Therefore, I would humbly make an appeal to the Hon. Minister for Parliamentary

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

Affairs. After all, as I have said any number of times, who can afford to be generous? It is only a strong man, not a weak man, who can afford to be generous. So if you permit me, I will move under Rule 322 for the suspension of the Rule 308 under which Sri Vatal Nagaraj has been ordered to withdraw from the House. The Hon. Leader of the Opposition has made it abundantly clear, without giving any room for equivocation, that so far as the dignity, honour and respect to the Chair is concerned, both figuratively and also individually, so far as the occupant of the Chair is concerned, we stand second to none in respecting you. But, there are certain matters that have cropped up. We need not enter into the details. After all, we have moved so far in spite of the gravest provocation. Unless the Ruling Party wants that the rules shall be strictly applied, it could have been done even without the rule being applied, as Sri Vatal Nagaraj clearly showed his intention to go out. Now, it has almost come to a standstill. Therefore, I appeal to you, in the name of the interest of this House and the dignity of this House, to suspend Rule 322. Along with you, I appeal to the Hon. Minister for Parliamentary Affairs, who is a seasoned parliamentarian, who has probably the largest experience here in this House, as a Member of this House—he has seen so many such occasions—to rise to the occasion. Today is not the time when he could think of enforcing the rule as he desires. Therefore, if you permit me and if he agrees, I will move, for the suspension of Rule 322.

MR. SPEAKER.—The point is whether I can consider that matter. I cannot consider that proposition so long as Sri Vatal Nagaraj is here. He is here against the direction of the Chair, he should obey the Chair first. Then, I shall consider Hon. Member Sri Siddaveerappa's suggestion. Unless it is rectified by a decision of the House, he cannot remain here.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈವೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ. ಆಗ ತಮಗೂ ರಕ್ಷಣೆ ಆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆ ಆಯಿತು ಮತ್ತು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಮಾತಿಗೂ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. I think, you may kindly consider that.

MR. SPEAKER.—A bigger question is involved. It is not a question of privilege. I have already stated that I have no enmity against anybody and I have respect for everybody including Sri Vatal Nagaraj. It is a question of principle. The hon. Member should comply with my request first and then I shall definitely consider the suggestion made by hon. member Sri Siddaveerappa.

SRI K. H. PATIL.—Sir, you are the custodian of the House. Sri Vatal Nagaraj was about to withdraw, and while he was withdrawing, he was obstructed morally, mentally and physically by the other side. If so, who is liable for punishment? Are they not liable for punishment? Cannot the Chair exercise the right of contempt of the House

when the member was legally discharging his duties, if he was obstructed by any means? Can you not take strict measures against them? If such measures are taken against them, my friend Sri Vatal Nagaraj will certainly obey and take the punishment. Otherwise, the House is not in order. There is no rule, no procedure as long as the House is not in order.

Mr. SPEAKER.—The House is in complete order. It is presided over by the Presiding Officer. If anybody obstructed the hon. Member, it is for him to establish who did it and it is for the House to take such measures as they deem fit. It is not helpful to say that one or two persons did it. Sri Vatal Nagaraj has to respect the decision of the Chair.

ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ್ (ದೇವದುರ್ಗ).—ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್‌ರನ್ನು ಸಭೆಯಿಂದ ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅವರು ಈ ಮನೆಯ ಡಿಗ್ನಿಟಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಸಭೆಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು ಸರಿಯೇ, ಅವರು ಸಭೆಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿದಂತಾಯಿತೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಪೌಂಡ್ ಆಫ್ ಫ್ಲೆಷ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಶೈಲಾಕ್ ಆಗುವುದು ಬೇಡ.

Mr. SPEAKER.—I am not a Shylock.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಈ ದಿನದ ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ರೂಲ್ ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to ask whether the prestige of Sri Vatal Nagaraj outweighed the prestige of the Chair. It is a question of principle. I shall give my consent provided hon. Member Sri Vatal Nagaraj withdraws himself from the House. Until the House takes some action, he cannot be present in the House.

Sri S. SIVAPPA.—Several times people who were ordered to with draw, have come back after some time. The Chair did not notice that. Even when late Mr. Baliga was the Speaker such things have happened.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ಪರಮೇಶ್ವರ ಆಗಿದ್ದೀರಿ. ಹೇಳಿ, ಕೇಳೋಣ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಈ ಒಂದು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಧಾರಾಳವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಕಂಡಿತೋ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಹ ಪರಾದ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್‌ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಸಹ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ನಂತರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು ಒಂದು ದಿವಸದವರೆಗೆ ಒಳಕ್ಕೆ ತರಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಸಭೆಯನ್ನು ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾದರೂ ಕೂಡ ಅವರೇ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವಾಗ ಮಾನ್ಯ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಸಭೆಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಕಿದರು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆ ತೋರಿಸಿದರು

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ)

ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಚೋದನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್‌ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಪಕ್ಷದ ವತಿಯಿಂದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು ರೂಲ್‌ನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ವಾಪಸ್ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ್ ಜಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಮೂದಲಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ತಟ್ಟಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಆ ಒಂದು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಯಾವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೂ ಕಂಡೀಷನ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri D. B. KALMANKAR.—May I appeal to the Hon. Minister for Parliamentary Affairs to say a word about the intention with which clapping was done by the Treasury Benches, Sir ?

Mr. SPEAKER.—Why not Sri Kalmankar persuade his friend to withdraw ? The point is that the entire House is bound to carry the orders of the Chair. The Hon. Member may please advise his friend Mr. Nagaraj, to obey the Chair.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ನಾನು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ತಾವು ಕೇಳಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಗಂಗಣ್ಣ (ಕಳ್ಳಂಬೆಳ್ಳ).—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಸರ್, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಬಾರದು ಎಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೇಸ್ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರೆಗೂ ನಾವು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್‌ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಈ ದಿನ ಪೂರ್ತಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಅವರನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಾತಾವರಣ ಕಲುಷಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ತೂಕದಿಂದ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಈಗ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಈ ದಿವಸದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

5–30 P.M.

Mr. SPEAKER.—I want to place one proposition before the House, whether it is correct to disobey the orders of the Chair or ruling of the

Chair on any ground including clapping. You know the orders of the Chair should be obeyed. It is conducive to the maintenance of the discipline in this House. I appeal to the old members of this House to see that the orders of the Chair are obeyed. Mr. Vatal Nagaraj has to obey the orders in the interest of the discipline of the House. I want to know whether it is correct to disobey the orders. I think there are men here senior to me having put in more number of years than myself in the parliamentary affairs. I put this proposition to the judgment of the leaders of the Opposition and some senior members of this House whether Mr. Vatal Nagaraj has to obey or not. I do not know under what circumstances and with what intention the Chair should be disobeyed.

Sri S. SIVAPPA.—With due respect to the Chair I say that the ruling should be obeyed. Mr. Vatal Nagaraj has obeyed as per my request. He obeyed and came back. Now it is for you to act. Such things have been done several times. I have requested you to pardon him.

Mr. SPEAKER.—But the breach of order is continued. He should not do so. I said that I shall consder whether to give my consent to the request of Sri Siddaveerappa.

Sri M. S. KRISHNAN.—Sri Vatal Nagaraj went out and came into the House.

Mr. SPEAKER.—That is without the permission of the Chair.

Sri M. S. KRISHNAN.—I will try to find out whether any such thing has happened in Parliament and whether there is pardonable case of this type. Sri Vatal Nagaraj went out and came in the normal circumstances He did not probably observe Rule 308. He simply went and came in. On a similar occasion, you were kind enough to allow an Hon. Member of this House. Once Sri V. N. Patil was ordered to withdraw. After a few minutes he came in. Hon. Sri Puttaswamy or anybody else did not notice then. But to-day what had happened was when Sri Vatal Nagaraj came in, the Parliamentary Affairs Minister butted in and poured oil on the fire which was already burning. We expect a better deal from him. Even in the Lok Sabha an hon. Member of S.S.P. was ordered to go out of the House. Before that, the Leader of the Opposition requested the Chair to pardon him. The Speaker was kind enough to withdraw it taking into consideration that he has obeyed the Chair. Therefore, I request the Chair not to make much about it. We belong to some other parties and they belong to one party. But you are above all parties. You are the custodian of this supreme House. Sri Vatal Nagaraj has obeyed the Chair. Even for the second time he was about to go, but the situation went in a different direction. This can be ignored. It has been ignored even in the Parliament. Therefore, I request you to take it lightly and see that the motion moved by the hon. Member Sri Siddaveerappa is accepted.

Mr. SPEAKER.—I have made the position very clear. I have only said I withhold my consent to the motion till he continues to disobey the Chair. His presence in the House amounts to disobedience of the Chair's directions. I think we are creating a very bad precedent and it should not happen. I agree to act as per the suggestion of Sri Sivappa. But the continuance of his presence amounts to disobedience.

Sri R. NAGAN GOUDA (Hospet).—I am one of those who believe in parliamentary democracy. The Government is administered by one party in power with the co-operation of the Opposition. We have now created a deadlock on which it is up to the Leaders of both the sides to come to a decision with a view to remove this deadlock. Only one point I want to say. The point here is that everybody on this side clapped their hands and put everything in confusion. We did not leave any bad intention in doing so. He is also an hon. Member as anybody else here on this side. He should not mistake us for having clapped. We clapped our hands because he was obeying the Chair and maintaining the order of the House. A suggestion has been made from the very old member of this House Sri Siddaveerappa. The Chair has said that till the orders of the Chair are obeyed, the proposition of Sri Siddaveerappa should not be taken into consideration. I hope that very old veterans like Sriyuths Channabasappa, Siddaveerappa, Channiah and Shivappa will see that this Assembly maintains its reputation for orderly management of things. Sir, we in this country are passing through critical times. Mysore has a reputation for carrying on the administration in a very orderly manner. May I request our friends to help the Hon. Speaker to maintain that order ?

Sri AZEEZ SAIT (Narasimharaja).—Sir, a similar occasion had arisen during the time of the late Speaker Baliga and I was the person involved. I was ordered to withdraw from the House. I went out and immediately after five minutes, I entered the House. It was brought to the notice of the House and Hon. Speaker. The Speaker said, yes, the hon. Member is correct in coming back. Because the Chair has not imposed any condition or time limit. The order was simply that the hon. Member should withdraw from the House. There was no condition about the time, whether the Member should stay out of the House till the evening, or for two hours or for any length of time. The Member went out and actually he came back and there was nothing wrong. No rule was violated and no order of the Speaker was violated. On the advice of the Leader of the Opposition he withdew from House and after a few minutes he came back. After all, nothing has happened and I suggest that the Speaker may take up the business of the House and proceed. The Speaker is the custodian of the privileges of the House and so many things happen. One has to forget and forgive. The order to withdraw has been obeyed by Sri Vatal Nagaraj and his entry into the House is prefectly according to rules of procedure and perfectly constitutional. It is absolutely correct, because the Speaker had not mentioned any length of time. There is no question of the hon. Member Sri Vatal Nagaraj again going out.

Mr. SPEAKER.—When I made that order, I indicated rule 308 which contains a mandatory provision. Therefore, it is not necessary to say in so many words that the Hon. Member should not participate in the proceedings of the House for the remaining period of the day. Having taken notice of that, it would not be correct to permit violation of the rule. By permitting such a violation, I think I will be violating the dignity of the House. Therefore, I cannot accept that suggestion.

Sri D. B. KALMANKAR.—It was suggested by a veteran Member Sri Nagan Gowda. I appreciate the views expressed by him. In order that the deadlock may end and regular proceedings of the House may be resumed, I would request the Hon. Minister for Parliamentary Affairs to say something as suggested by the hon. Member Sri Parameswarappa. If that is not reciprocated by the Minister, then I think there will be no further proceedings of the House. The deadlock created will continue.

Sri AZEEZ SAIT.—Let the House be adjourned to meet tomorrow.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಷದೀಕರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಬಿ. ಕಲ್ಮಂಕರ್‌ರವರು ಇನ್ನೂ 2–3 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಈಗ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವಿಕರಾದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ನಾಗನಗೌಡರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳುವುದು ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I request you to adjourn the House.

Mr. SPEAKER.—I cannot proceed till this deadlock continues and normal business is resumed. If I adjourn the House before completing the business, I will be committing a sort of mistake and violating the rules.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—As suggested by Sri Parameswarappa, it is my feeling that the Hon. Minister for Parliamentary Affairs has accepted the suggestion. The House can resolve the deadlock by taking the sense of House.

Sri P. M. NADGOUDA (Minister for Development).—Let the sense of the House be taken.

Sri K. H. PATIL.—Sir, the hon. Member Sri Vatal Nagaraj might have committed disobedience of the rules, but not disobedience of the Chair. Similarly, there are so many Members even on the treasury benches who violate rules every day. I do not see why Mr. Vatal Nagaraj should be victimised in this case. I am not holding any brief for Mr. Vatal. If violation of the rule is point, violation of the rules takes place at the hands of Ministers many a time. Members of the Ruling Party are violating the rule deliberately. Why should Sri Vatal Nagaraj be penalised ?

Mr. SPEAKER.—The hon. Member is not correct. In terms of the rules, the Chair gave a direction. It has to be obeyed. Disobedience is both of the Chair and the rule, Sri Vatal Nagaraj will please obey.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Violation of the rule is not a contempt of the House or Chair.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರಿಗೂ, ಆ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರಿಗೂ ತಮಗೂ ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತಾನೇ ಮಾನ್ಯ ನಾಗನಗೌಡರು—ಈ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರು, ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿ ತಿಳಿಯಾದ ವಾತಾವರಣ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿ, ವಾತಾವರಣ ತಿಳಿಯಾಗಿ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಕಾಲ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Of course, I am likely to accept the suggestion. But one thing I must make clear. I may adjourn the House again for 10 minutes in the interest of maintaining the dignity of the House. But, of course now, I cannot give consent to any motion unless the order is obeyed first. We shall rise now and meet at 6 p. m.

The House adjourned at Fifty Minutes past Five of the Clock and re-assembled at Forty Minutes past Six of the Clock.

[MR. SPAEKER in the Chair.]

(Hon. member Sri Vatal Nagaraj was not in the House)

Statement by Deputy Minister for Education *re:* leakage of the S.S.L.C. Examination Question Papers

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ. ಕೊಟ್ರಬಸಯ್ಯ ಸೋಗಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಆಗಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಮುಂಚೆ, ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ನಾಳೆಯಾಗುವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಇವತ್ತೇ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ನಾನು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿಯಾದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ತೀವ್ರಭಾವನೆ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೀವ್ರ ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ನಡೆಯಬಾರದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಕೂಡಲೇ, ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪರೀಕ್ಷಾಮಂಡಲಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೂ ಸಹ ಕರೆಸಿ ಅವರಿಂದಲೂ ಸಹ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಗೆಸ್ ಪೇಪರ್ಸ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಯಾರುಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.